

1818. 07. 01 Tabán – 1865. 08. 13. Döbling

Furcsa, hogy a „Legnagyobb Magyar” és az egyik (ha nem a) legnagyobb magyar orvos is a döblingi elmegyógyintézetben hunyt el.

Semmelweis Ignác Fülöp az akkori Tabánban született (ma Apród u. 8.). Édesapja kereskedő volt, ő a család tíz gyereke közül az ötödiknek született, de csak hárman éltek meg a felnőtt kort.

Középiskoláit Székesfehérvári Cisztercitáknál végezte, majd a szülői nyomásnak engedve a bécsi egyetem jogi karára iratkozott be, de egy év után átjelentkezett az orvosi karra és 1844-ben botanikai tárgyú értekezése alapján diplomát, valamint szülésmesteri oklevelet kapott. Hamarosan sebész orvosi végzettséget is szerzett.

1846-ban a bécsi kórház szülészeten kezdett dolgozni. Erősen foglalkoztatta „gyermekágyi láz”. A kórháznak, ahol a módosabb családok szülő nőit kezelték, rossz híre volt a gyermekágyi lázban elhunytak magas aránya miatt. Abban a kórházban, ahol nem orvosok, hanem bábák segítettek a vajúdo nőknek, ez a halálok szinte ismeretlen volt. Hosszú megfigyelés után észrevette, hogy az orvosok, esetenként boncolás után végezték a szülő nők kezelését, a szülés levezetését. E tényekre alapuló statisztikákból fertőzésre következtetett. (Ezekben az években a mikrobiológia még gyerekcipőben sem járt.) Gyanúját megerősítette, hogy barátja, Jakob Kolletschka sebész professzor halálesetének tünetei megegyeztek a gyermekágyi lázéival.

Nagy szorgalommal kereste-kutatta a megfelelő fertőtlenítő szert. S az átható szagú klórmészben találta meg. Tanult vetélytársai nevetségesnek tartották próbálkozásait, meggyőződésük, volt, hogy valami rejtélyes miazmával van dolguk, amitől majd megszabadul az emberiség.

1851-ben fizetés nélküli vezetője lett a pesti Szent Rókus-kórház szülészeti és nőgyógyászati osztályának. Semmelweis saját hatáskörben az osztályán kötelezővé tette a vizsgálatok közötti

kézmosást. Ez azonban hosszas, legalább 10-15 percig tartó, körömkefével történő sikálás volt. S a klórmész átható szaga beivódott az orvos keze mellett a ruhájába is. A kedvező eredmények ellenére nevetségesnek és feleslegesnek tartotta az orvosok többsége. Hihetetlen volt, hogy az egyszerű kézmosás volt a félelmetes gyermekági láz elleni hatékony szer.

1851-ben megnősült házasságukból öt gyerek született.

Semmelweis egészsége és élete ráment eljárásának bizonyítására. Volt orvos, akit meggyőztek a tények, Markusovszki Lajos folyóiratában helyt adott a módszert bizonyító félreérthetetlen eredmények propagálásának, de az orvostársadalom „elit”je meggyőzhetetlen volt. Megszégyenítették, kigúnyolták. Munkájában még türelmetlenebb lett, dührohamot kapott a legjelentéktelenebb események miatt. Végül felesége hívta fel barátja Hebra bécsi professzor figyelmét állapotának romlására. Csellel a Bécs melletti, döblingi elmegyógyintézetbe vitték, ahol ma már orvosilag bizonyított tény, agyonverték. Feltételezik, hogy szellemi állapotának romlását szifilisz okozta, amit egy beteg asszony műtétje során kapott el.

Eljárásával nagy szolgálatot tett a társadalomnak, és a hála az volt, hogy az elmegyógyintézetben agyonverték. Hamvait többször exhumálták, végül is azok 1965-ben, a szülőház kertjében találtak, végső nyugalmat.

A kórházi fertőzések meggátolásáról napjainkban ismét sokat hallunk. Lehet, hogy most rezidens, aki majd ezt megoldja?

2018. július 12.

Tánczos Imre